Inskriften återges här enligt Caspar Cohl (F a 6); då Cohl tydligen har läst slingorna i en oriktig ordning, ändras följden till en mera sannolik.

iurkʀ . . . · stan · þina . . . faþur . sin · koþan · hier · man · stenta · sten . . . bali · risti · runr · þisi
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60

. . . (let ræisa?) stæin þenna (at) . . . faður sinn goðan. Hiær mun standa stæinn . . . Balli risti runaʀ þessi.

». . . (lät resa) denna sten efter . . . sin gode fader. Här skall stenen stå . . . Balle ristade dessa runor.»

Till läsningen: Inskriften har tydligen varit svårläst. Rhezelius (F a 10: 1) läser på följande sätt: **· niuirkiʀ . . . faþur · sin · koþai . . . hieir · man · stantia · stin · bali · risti · r . . . - - - r · aþisi.** — Hadorph och Helgonius: **· stan þinan · kni . . . faþur · sen · koþan · h . . . n hier · man · stanta · · stan · - - - - - - - . . . bal . . . isti rnnun . . . r.**

Runföljden 1—5 torde ha innehållit ett mansnamn. Vilket detta har varit, kan nu ej avgöras; möjligen har man rätt att antaga, att det har slutat på *-gæiʀʀ.*

Motsvarigheter till runföljden 27—43 förekomma som bekant även i andra runinskrifter. På Hogrän-stenen läses: **hier · mun · stanta · stain · at · merki bie[r]tr a · biergi**; Hällestads-stenen 2 (DR 296) slutar: **: nu : : skal : stato : stin : o : biarki :**; Sö 206 börjar: **: hir : skal : stenta : staena : þisiʀ**; Ågerstastenen (U 729), som också har signerats av Balle, har uttrycket: **hier mn · stanta · stan · miþli · bua ·**; L 749 Ryda, Nysätra sn: **hir maa ᛁ stanta ᛁ stain ᛁ ner ᛁ brautu ᛁ .**

Hur ordförbindelsen i U 707 en gång har slutat, är det numera omöjligt att avgöra.

I *Runverser* skriver Brate: »På grund af inskriftens fragmentariska skick vill jag ej försöka någon tydning. Genom de alliterande **hiar man stanta stan . . .** visar hon sig hafva varit delvis affattad i poetisk form.»

Om Balles verksamhet i Trögds härad se ovan s. 201.

708. Kungs-Husby kyrka.

Pl. 54.

Litteratur: B 592, L 698. J. Bureus, F a 6 s. 123 n:r 69 (Caspar Cohl), F a 5 n:r 200, F a 10: 1 n:r 99; J. Peringskiöld, Monumenta 4, bl. 30; Kyrkoinventarium 1829 (ATA); R. Dybeck, Reseberättelse 1860 (ATA); UFT h. 12 (1884), s. 295; S. B. F. Jansson, Skrivelser till Riksantikvarieämbetet 1947 (ATA).

Äldre avbildningar: J. Rhezelius, teckning (F a 10: 1); P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 592).

Stenen, som länge har varit försvunnen, fanns enligt F a 6 »J Konungz Huseby kyrkio Mur». Rhezelius lämnar (i F a 10: 1) en noggrannare lägesuppgift: »K. Huseby Sochn. På Wåpenhuswäggien på öster sidan.» På träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* 4 finnes följande bläckanteckning: »J Kong Huseby Wapnhuus wägg» (B 592: »Vapnhus-väggen»; L 698: »Vapenhusväggen»). I Kyrkoinventarium 1829 omtalas bl. a., att runstenen då var oåtkomlig, se U 707. Då Dybeck besökte kyrkan år 1860, var förhållandet detsamma. Rappningen på vapenhusets östra vägg avlägsnades genom Riksantikvarieämbetets försorg hösten 1947, varvid stenen påträffades. Den sitter inmurad 1,75 m. över markytan, 0,32 m. från vapenhusets sydöstra hörn. Stenen är inmurad i liggande ställning med toppen närmast hörnet.

Grå granit med vit kvartsyta. Höjd 1,67 m., bredd 0,75 m. Ristningsytan är ojämn. Den hårda kvartsen har berett ristaren besvär; särskilt ornamentslinjerna är ofta grunda och svåra att säkert urskilja. Linjerna äro breda och rundade i bottnen.

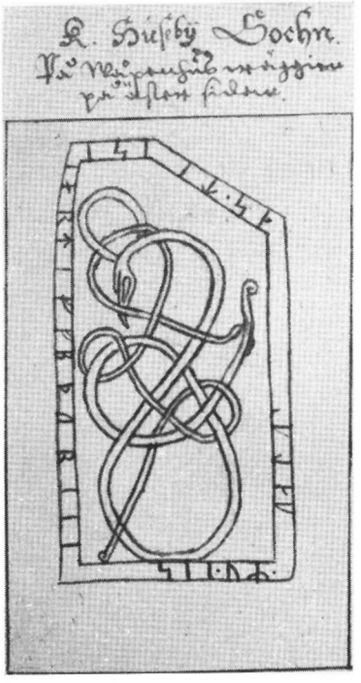

Fig. 149. U 708. Kungs-Husby kyrka. Efter teckning av Rhezelius.

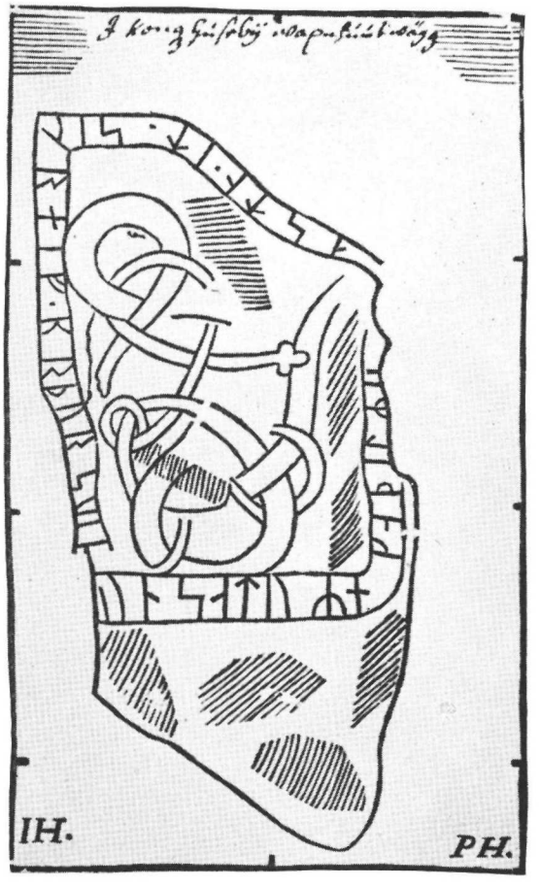

Fig. 150. U 708. Kungs-Husby kyrka. Efter B 592.

Inskrift:

· kali · l - t ṛ . . . - - a · stn · at · sigraif · brþur · - - - . . . un · sairʀ ·
5 10 15 20 25 30 35

Kali let ræisa stæin at Sigræif, broður sinn, sun(?) . . .

»Kale lät resa stenen efter Sigrev, sin broder . . .»

Till läsningen: Inskriften har troligen börjat nedtill till höger. Sk före 1 **k** är tydligt. 1 **k** är ej stunget. Runorna 3 **l** och 4 **i** ha förlorat nedre delarna. Sk efter 4 **i** är tydligt. 5 **l** är säkert. Runan 6 har försvunnit genom en flagring, som sannolikt har uppstått, då stenen kanthöggs för att passas in i muren. Av 7 **t** och 8 **r** återstå endast topparna; det är därför icke möjligt att med bestämdhet avgöra, om den bevarade toppen av runan 8 utgör övre delen av ett **r** eller av ett **u**. Efter runan 8 är ytan skadad på ett stycke, som har gett plats för en runa. Därefter synes ett kort spår av toppen av runan 9. Av runan 10 synes möjligen ett svagt spår av mittpartiet; runan kan ha varit **s**. I 15 **a** är bst mycket svag och kort. 19 **g** är tydligt. 24 **b** har den för ristaren Balle typiska formen. Av 29—31 återstå endast övre hälfterna. I 32 **u** spåras hst i skadans kant; bst är tydlig. Runan 37 är snarast **r** men kunde möjligen uppfattas som ett **u** med oregelbunden bst. 38 **ʀ** är tydligt. Efter 38 **ʀ** kan troligen ett sk, som sitter något

lågt, spåras. — Cohl (F a 6): · ur . . . kali - as · ti . . . isi - iaraif br - þur - - - sii. I F a 5 återger Bureus denna Cohls läsning men anmärker, att stenen är »illa afskrifwin». Även de följande läsningarna visa, att inskriften har varit svårläst. — Rhezelius: uali - . . . as · ti isi iartiffbþur - - - . . . sii · ur · . — Hadorph och Helgonius (B 592): kaþilr - - . . . astn · it . sikraif · brþur s - - - . . . un saturn.

Om det i Uppland sällsynta mansnamnet **kali** se U 102, s. 142 och S. B. F. Jansson i *Fornvännen* 1943, s. 315. Numera kan man räkna med två säkra uppländska belägg på detta namn.

Om namnet *Sigræifr*, som nu finnes belagt ett 15-tal gånger i svenska runinskrifter, se Sö 293 och E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 108.

U 708 är en ovanligt liten runsten; det höjdmått, som har uppgivits ovan i beskrivningen, gäller ju hela stenen, med rotändan. När stenen en gång stod rest, har den över markytan haft ungefär samma höjd som t. ex. Hummelsta-stenarna (U 723—725).

Den högst karakteristiska **b**-runan antyder, att U 708, i likhet med U 707, har utförts av Balle. I så fall har stenen onekligen tillhört hans obetydligaste arbeten.

709. Kungs-Husby kyrka.

Pl. 55.

Litteratur: O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 2, s. 204; Kyrkoinventarium 1829 (ATA); B. E. Hildebrand, Berättelse om Kungs-Husby kyrka 1860 (ATA); R. Dybeck, Reseberättelse 1860 (ATA); UFT h. 12 (1884), s. 295.

En ornerad sten ligger som tröskelsten mellan vapenhuset och kyrkan. Stenen är stympad.

I *Svenska runstenar* har O. Celsius antecknat, att en runsten skall finnas framför altaret i Kungs-Husby kyrka. Sannolikt är detta samma fragment som omtalas i Kyrkoinventarium 1829 med följande ord: »J Golfvet finnas här följande Stenar: 1:o En Runsten, stympad, utan runristning, men med en flerdubbel valknut eller ormslinga. Den igenfinnes icke i Bautil.» I sin *Berättelse om Kungs-Husby kyrka* 1860 skriver B. E. Hildebrand: »I golfvet inom södra dörren ligger en sten med vackra runstensslingor, hvari sannolikt aldrig några runor varit ristade.» Samma år skriver Dybeck i sin reseberättelse: »I Kungs-Husby kyrka finnes en sten med blotta slingor . . .»

Ljusgrå sandsten. Höjd 1,45 m., bredd 1,01 m. Ristningen är djup och tydlig; linjerna äro breda, med i bottnen punkterade spår av ristarens verktyg.

710. Kungs-Husby by. Nu i Lillkyrka k:a.

Pl. 55.

Litteratur: J. H. Söderlund, Rapport 4599/26 (ATA); C. Sandegren, Skrivelse 4916/26 (ATA); M. Åmark, Brev till Riksantikvarieämbetet 9/8 1940 (ATA).

Äldre avbildningar: M. Åmark, Avklappning 1915 (ATA); J. H. Söderlund, foto 1926 (ATA).

Ett fragment av en runsten förvaras numera i Lillkyrkas vapenhus.

Hur runstensfragmentet har kommit till kyrkan framgår av en skrivelse till Riksantikvarieämbetet från teol. dr Mats Åmark (9/8 1940): »Omkring år 1915 skänkte mig en gammal man i K[ungs] H[usby] by, vars namn jag glömt, ett runstensfragment, som han sade sig ha funnit under grävning i sin trädgård i Kungshusby by. Oviss, var stenbiten bäst borde förvaras, för att ej förkomma, tog jag den hem till komministergården Östersta i Kungshusby; och när jag 1917 därifrån flyttade till det närbelägna Lillkyrka, tog jag den med till L. prästgård. Vid min avflyttning till Strengnäs 1924 lämnade jag kvar stenen i Lillkyrka prästgård. Sedan har jag återsett den i Lillkyrka kyrka. Den tillhör dock rätteligen Kungshusby s:n.» — Stenstycket